

Bu açıklama, Dışişleri Bakanlığı sitesinden alınmıştır: <https://www.icisleri.gov.tr/insan-haklari-izleme-orgutunun-acik-cek-isimli-raporuna-karsi-adalet-ve-icisleri-bakanliklari-ortak-basin-aciklamasi>

İnsan Hakları İzleme Örgütünün “Açık Çek” isimli Raporuna karşı Adalet ve İçişleri Bakanlıkları Ortak Basın Açıklaması

Basın Açıklamaları ve Tekzipler > İnsan Hakları İzleme Örgütünün “Açık Çek” isimli Raporuna karşı Adalet ve İçişleri Bakanlıkları Ortak Basın Açıklaması - 01 Kasım 2016 Salı

İNSAN HAKLARI İZLEME ÖRGÜTÜNÜN "AÇIK ÇEK" BAŞLIKLİ RAPORUNA İLİŞKİN BASIN AÇIKLAMASI

1- GİRİŞ

1. İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch) tarafından 24 Ekim 2016 tarihinde açıklanan "Açık Çek, Türkiye'de Darbe Girişimi Sonrası İşkenceye Karşı Koruma Tedbirlerinin Askıya Alınması" isimli Raporunda (Rapor) yer verilen iddialara ilişkin olarak kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi amacıyla aşağıdaki hususlarda açıklama yapma ihtiyacı duyulmuştur.

2. Öncelikle; söz konusu Raporun Hükümet yetkilileriyle hiçbir iletişim kurulmadan, bilgi ve belge ya da görüş talebinde bulunulmadan, tek taraflı, somut gerçeğe uygun olmayan bir şekilde hazırlanmış olduğu hususunun kamuoyuyla paylaşılması gerekmektedir. Bunun yanında sözkonusu Rapor, Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması (FETÖ/PDY) üyeleri ve bu örgütle iltisaklı ve irtibatlı kişilerin etkisi altında kalınarak hazırlandığı izlenimini vermektedir.

3. Önemle belirtmek gerekir ki, 15 Temmuz 2016 öncesinde dahi, FETÖ/PDY bağımsız mahkemeler ve Milli Güvenlik Kurulu[1] tarafından terör örgütü olarak kabul edilmiştir. Uluslararası düzeyde ise İslam İşbirliği Teşkilatının 47/43 POL sayılı kararı ile FETÖ/PDY terör örgütü olarak ilan edilmiştir. Ayrıca, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserinin Ülkemize ilişkin yayımladığı 7 Ekim 2016 tarihli Memorandumda da, Komiser, FETÖ/PDY'nin terör örgütü olarak tanımlanmasını ve alınan tedbirlerin terörle mücadele kapsamında görülmesini anladığını ve bunun için Makamlarımızın yetki ya da geçerli savlarının olup olmadığını sorgulamadığını beyan etmiştir. Buna rağmen; Raporunda, demokratik düzeni

ortadan kaldırmaya teşebbüs eden silahlı bir terör örgütü liderinden "din adamı", silahlı terör örgütünden "Gülen hareketi" olarak bahsedilmesi kaygı verici bulunmaktadır.

4. Ülkemizin 15 Temmuz terörist darbe teşebbüsü sonrasında almış olduğu önlemler, Anayasamızdayer alan temel insan hakları, hukuk devleti ilkeleri ve uluslararası yükümlülüklerimizle uyum arz etmektedir. Ayrıca bu süreçte, kurucu üyesi olduğumuz Avrupa Konseyi ile Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası kurum ve kuruluşlarla yapıcı diyaloga dayalı mevcut işbirliğimiz de artarak devam etmektedir.

5. Bu kapsamda silahlı darbe teşebbüsü sürecinde yaşananlar ile sonrasındaki gelişmeler hakkında bilgi paylaşımının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

2- FETÖ/PDY TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN DARBE TEŞEBBÜSÜ

2.1. 15 Temmuz gecesi Türkiye Cumhuriyeti silahlı darbe teşebbüsüyle karşı karşıya kalmıştır.

6. 15 Temmuz gecesi FETÖ/PDY kurucusu ve yöneticisi terörist başı Fetullah Gülen'in talimatı ile başlatılan ve onun onayladığı plan doğrultusunda, Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) içerisindeki "üniformalı teröristler" Anayasal düzeni yıkararak, seçilmiş Cumhurbaşkanı görevden almak, Meclis ve Hükümeti ortadan kaldırmak amacıyla demokrasiye karşı silahlı darbe teşebbüsünde bulunmuşlardır. Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, Sayın Cumhurbaşkanının konakladığı otel, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), Polis Özel Harekât Merkezi ve emniyet birimleri, Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) yerleşkesi ile çeşitli askerî birimlere bombalı ve silahlı saldırı yapılmıştır. Avrupa ve Asya'yı birbirine bağlayan boğaz köprüleri teröristlerin idaresindeki tanklar marifetiyle ulaşıma kapatılmıştır.

7. Sayın Cumhurbaşkanı, konakladığı otele yapılan baskından sadece 15 dakika önce ayrılarak suikast girişiminden kurtulmuştur. Darbeci teröristler Sayın Başbakanın konvoyuna ateş açmışlardır.

8. Halkın iradesinin tecelli ettiği ve demokrasinin kalbi olan Meclis, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez bombalanmıştır. Bombalı saldırı Genel Kurulun darbe girişimine karşı olağanüstü toplantısı esnasında yapılmıştır. Saldırıda, meclis görevlileri, bazı siviller ile çok sayıda polis yaralanmıştır. Mecliste büyük çapta hasar meydana gelmiştir.

9. 15 Temmuz gecesi tanklar halkın üzerine yürümüş, bazı vatandaşlar tankların altında ezilerek hayatını kaybetmiş veya yaralanmış, savaş uçakları halkta korku ve paniğe yol açacak şekilde ses hızını aşarak şehirlerin üzerinde alçak uçuş yapmış, darbeciler tarafından TBMM'ye ve halkın üzerine hedef gözetmeksizin atış yapılmış, keskin nişancılar stratejik noktalarda doğrudan insanları hedef almış, uçak ve helikopterlerden toplu halde bulunan insanların üzerine bomba ve mermiler atılmış, demokratik rejimi canları pahasına savunan sivil halk katledilmiştir. Terörle mücadele operasyonlarında dahi şehir merkezlerinde Kobra tipi saldırı helikopteri kullanılmaz iken, darbeciler bu tip saldırı helikopterleri ile meskûn mahalde vatandaşın üzerine ateş açmışlardır.

10. Teröristler, devlet televizyonunu (TRT) ele geçirerek "korsan darbe bildirisini" okutmuşlardır. Özel medya kuruluşlarına baskın düzenlenerek halkın haber alma kaynağı olan medya tek sesli hale getirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca darbeciler uydu kontrol merkezine saldırı yaparak, Devlet televizyonu dışındaki bütün televizyon yayınlarını ve interneti kesmek istemişlerdir.

11. Darbe teşebbüsünde aralarında Sayın Cumhurbaşkanının çok yakın mesai arkadaşlarının da bulunduğu 246 kişi şehit olurken, 2.194 kişi ağır veya hafif şekilde yaralanmıştır. Bu esnada vatandaşlarla darbeciler arasında arbede yaşanmıştır. Sadece Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin çevresinde 29 kişi şehit olmuş, onlarca kişi yaralanmıştır.

2.2- Halkın iradesine yönelik girişimi bizzat halk engellemiştir.

12. Türk Halkı, Sayın Cumhurbaşkanının çağrısıyla elinde hiç bir silah olmadan sadece bayraklarıyla tanklara, helikoptere, uçaklara karşı demokratik değerlerini, kendi iradesini savunmuştur. Darbe teşebbüsü, Cumhurbaşkanımız, Meclisimiz, Hükümetimiz, siyasi partilerimiz, yazılı ve görsel medyamız, sivil toplum örgütlerimiz ve en önemlisi bütün siyasi ve fikri ayrılıklarını bir tarafa bırakan 79 milyon aziz Türk Milletinin; seçilmiş Cumhurbaşkanına, Meclisine, Hükümetine, iradesine, Anayasasına, hukuk devletine, hürriyetine, onuruna, istiklaline ve istikbaline ölümüne sahip çıkmasıyla başarısız kılınmıştır.

13. Türk Halkı o gece siyasi parti, dünya görüşü ayrımı olmaksızın sadece demokratik değerler etrafında birleşerek darbeye karşı direnmiştir. Halkın tüm kesimlerince, bunun sadece iktidar partisine yönelik bir darbe girişimi olmadığını, Türk demokrasisinin hedef alındığının bilincinde hareket edilmiştir. Halk tüm şehir meydanlarında yaklaşık bir (1) ay süresince demokrasi nöbetleri tutmuştur. Türk milleti bu tutumuyla demokrasiye olan bağlılığını göstermiştir.

2.3- Tüm siyasi partiler darbe teşebbüsüne karşı birlikte hareket etmiştir.

14. 15 Temmuz gecesi millet nezdindeki birlik ve beraberlik, siyasi partiler arasında da devam etmiştir. Mecliste darbeye karşı hazırlanan bildirin altına tüm partiler imza atmıştır. 7 Ağustos'ta Cumhurbaşkanlığı himayesinde gerçekleştirilen Yenikapı Demokrasi ve Şehitler mitingine iktidar ve muhalefet partileri liderlerinin bizzat katılması da bu birlik ve beraberliğin göstergesidir. Toplumun her kesiminden ve farklı dünya görüşlerinden yaklaşık beş (5) milyon kişi mitinge katılarak demokrasi ve milli iradeye sahip çıkmıştır.

2.4- Silahlı darbe teşebbüsü FETÖ/PDY tarafından gerçekleştirilmiştir.

15. 15 Temmuz darbe teşebbüsü, TSK içerisinde yuvalanmış FETÖ/PDY mensupları, örgüt yöneticisi[2] konumundaki kamu görevlileri ve siviller ile polis ve jandarma içerisine sızmış FETÖ/PDY üyeleri, ayrıca daha önce meslekten çıkarılmış olan polislerce Fetullah Gülen'in emir ve talimatları doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Şu ana kadar elde edilen deliller de bu gerçeği açıkça ortaya koymaktadır. Darbe teşebbüsünün Fetullah Gülen'in emir ve talimatları doğrultusunda gerçekleştirildiği soruşturmalar kapsamında dinlenen örgüt mensuplarının

ifadelerinde yer almaktadır. Başta Genelkurmay Başkanı olmak üzere tanık olarak ifadesine başvuru alan kişiler de aynı doğrultuda beyanda bulunmuştur.

16. Darbe teşebbüsüne ilişkin yürütülen soruşturmalarda, darbe teşebbüsüne katılan çok sayıda darbeci gözaltına alınmış ve yapılan aramalar sonucu pek çok delil elde edilmiştir. Elde edilen delillerin (kamera kayıtları, bilgisayarlar verileri, şüphelilerin üstleri, evleri, arabaları ile diğer yerlerde yapılan aramalar sonucu ele geçirilen bilgi, belge ve veriler, mobese kayıtları, cep telefonu görüşmeleri, SMS ve mail içerikleri, ikrar içeren beyanlar ile tanık ifadeleri vs. bilgiler) deşifre, analiz, tasnif ve değerlendirilmesi sonucunda gerçek bütün boyutlarıyla ortaya çıkmaktadır.

17. FETÖ/PDY cebir, şiddet, tehdit, şantaj ve diğer yasal olmayan yöntemleri kullanarak, tüm Anayasal kurumları baskı altına almayı, zaafa uğratmayı, yönlendirmeyi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmayı ve baskıcı ve totaliter bir sistem kurmayı hedefleyen, Fetullah Gülen tarafından kurulmuş silahlı bir terör örgütüdür.

18. FETÖ/PDY bu amaçlarını gerçekleştirmek üzere başta yargı, emniyet, mülki idare ve silahlı kuvvetler olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşlarında paralel bir devlet yapılanması oluşturmuştur. Kamu Personeli Seçme Sınavı, Üniversite Seçme Sınavı gibi önemli sınavlarda soruları hukuka aykırı yollarla ele geçirip, kendi mensuplarının sınavlarda başarılı olarak kamu kurumlarına ve etkin okullara girmesini sağlamanın yanında, ürettiği sahte belge ve delillerle, örgüt mensubu olmayan kişiler hakkında adli ve idari soruşturmaların açılmasını sağlayarak devlet kadrolarından tasfiye etme ve bu kadrolara kendi örgüt elemanlarını yerleştirme yöntemlerini amacına ulaşmak için kullanmıştır.

19. Kamu kurumlarında sayısı beş kişiyi geçmeyen bir örgüt abisine[3] bağlı hücreler şeklinde yapılanmıştır. Hiç bir hücre diğer bir hücreden haberdar değildir. Bu örgütlenme modelinin geliştirilmesinin sebebi, bir hücre açığa çıksa bile diğer hücrelerin faaliyetine devam ederek deşifre olmamalarını temin etmektir. Örgüt içinde katı bir askeri/hiyerarşik disiplin hâkimdir. FETÖ/PDY, üyeleri arasındaki örgüt içi iletişimi gizli ve şifreli yöntemlerle sağlamıştır. Soruşturmalarda gelinen aşamada örgüt içi iletişimde “Bylock” gibi şifreli uygulamaların da kullanıldığı tespit edilmiştir.

20. FETÖ/PDY'nin silahlı terör örgütü olduğu, 15 Temmuz öncesinde Erzincan Ağır Ceza Mahkemesince verilen kararla da tescil edilmiştir. Ayrıca bu örgüt ve mensupları hakkında açılmış birçok dava devam etmektedir. FETÖ/PDY Milli Güvenlik Kurulu kararıyla da terör örgütleri arasına dâhil edilmiş olup; bu karar tüm kamuoyuna sunulmuş, birçok basın yayın organlarında yer almıştır. Ayrıca MGK tavsiye kararlarının Bakanlar Kuruluna iletilmiş olması sebebiyle kamuoyuyla birlikte tüm kamu kurumları da bu hususta bilgilendirilmiştir.

3- OHAL İLANI VE DEROGASYON BİLDİRİMLERİ

21. Uluslararası hukuka uygun olarak, devletin pozitif yükümlülükleri kapsamında silahlı darbe teşebbüsünde bulunanların yargı önüne çıkarılarak hesap vermelerinin sağlanması ve devam etmekte olan darbe tehdidinin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bu kapsamda Devletin içerisine sızmış olan FETÖ/PDY ile bağlantılı kamu görevlileri tespit edilerek, ivedi bir şekilde haklarında gerekli işlemlerin tesis edilmesi bir zorunluluktur. Ayrıca demokratik olmayan yöntemlerle bir daha milletin iradesine saldırı yapılmasını engelleyecek tedbirlerin alınması da Devletin sorumluluğu altındadır.

22. Anayasa ile kurulan demokratik düzeni yıkmaya yönelik silahlı darbe tehdidini ortadan kaldırmak ve darbe yapılamaz bir Türkiye için yapısal düzenlemeleri hayata geçirmek amacıyla, Bakanlar Kurulu kararıyla 21 Temmuz 2016 günü saat 01.00'dan itibaren geçerli olmak üzere Anayasa'nın 120 nci maddesi uyarınca 90 gün süreyle olağanüstü hal (OHAL) ilan edilmiştir. 19 Ekim 2016 tarihinde OHAL Bakanlar Kurulu kararıyla üç (3) ay daha uzatılmıştır. Türkiye diğer Avrupa ülkelerindeki terör olaylarıyla mukayese edilemeyecek kadar ağır terör saldırılarına maruz kalmaktadır. Bu kapsamda, FETÖ/PDY'nin yanısıra, PKK, DEAŞ, DHKP-C gibi birlikte ve sistematik bir işbirliği içerisinde hareket ettiği gözlenen diğer terör örgütlerinin demokratik sistemi ve Anayasal düzeni tehdit etmesi karşısında, tüm kurumların bu örgütlerle mücadele için gerekli tedbirleri alması zorunluluktur. Bu hususlar göz önünde bulundurulduğunda Türkiye'nin olağan koşullardan geçmediği aşikardır. Nitekim terör tehdidiyle karşı karşıya kalan bazı Avrupa ülkelerinin de OHAL ilan ettiği ve müteaddit defalar uzattığı bilinmektedir.

23. OHAL'in uzatılması ile; karşı karşıya kalınan güvenlik tehdidi ve sorunun yapısı ile büyüklüğü dikkate alınarak, sağlıklı ve doğru kararların hızlı ve etkin bir şekilde alınması ve tamamlanması öngörülmektedir.

24. OHAL süresince alınan tedbirler, halkın ve kişilerin gündelik hayatında herhangi bir değişikliğe neden olmamıştır. Temel hak ve hürriyetlere ilişkin günlük yaşamı etkileyecek herhangi bir sınırlandırmaya gidilmemiştir. Alınan tedbirler OHAL'in gerekli kıldığı konularla sınırlı kalmıştır. OHAL kararı, kişilerin hak ve özgürlüklerini sınırlamak için değil, FETÖ/PDY ve diğer terör örgütleri ile etkili bir şekilde mücadele kapsamında Devletin daha hızlı hareket edebilmesi amacıyla alınmıştır. Devletin, demokratik düzeni ve halkın iradesini korumak amacıyla, bu hukuki yetkisini kullanması en doğal hakkıdır.

25. Bu kapsamda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ("AİHS" veya "Sözleşme") 15. ve Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin (MSHS) 4. maddesi uyarınca, Sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerle ilişkin derogasyon bildirimleri Avrupa Konseyi ve BM Sekretaryalarına iletilmiştir.

26. Kaldı ki, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 15. maddesi de AİHS'in 15. maddesine ve MSHS'nin 4. maddelerine benzer şekilde; idarenin bu gibi durumlarda nasıl hareket etmesi gerektiğini açıkça düzenlemiştir. Bu düzenlemeler uyarınca, darbe teşebbüsü sonrasında OHAL süresince alınan tedbirlerde "gereklilik" ve "orantılılık" ilkelerine hassasiyetle uyulmaktadır.

27. Bunun yanında, yaşam hakkı ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin olarak, AİHS ve MSHS kapsamında derogasyon bildiriminde bulunulmasının mümkün olmadığı kamuoyunun malûmudur. Bu bağlamda söz konusu Rapordaki dayanaksız ve temelsiz iddiaların aksine, Devletin yaşam hakkı ve işkence yasağına ilişkin yükümlülükleri, herşeyden önce Anayasamız gereğince, devam etmektedir.

4. KÖTÜ MUAMELE VE İŞKENCEYE SIFIR TOLERANS

4-1. Ulusal Önleyici Mekanizmalar

28. Türkiye işkenceye sıfır tolerans politikasının bir sonucu olarak işkence suçu için zamanaşımını kaldırmış dünyadaki ender ülkelerden biridir. İşkence ve kötü muameleyle ilişkin her türlü iddianın etkin bir şekilde bağımsız ve tarafsız yargı makamlarınca soruşturulduğu konusunda, en ufak bir tereddüt bulunmamaktadır.

29. Ceza Muhakemesi Kanununun (CMK) 92. maddesi ile Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliğinin 26. maddesi gereğince, Cumhuriyet başsavcıları veya görevlendirecekleri Cumhuriyet savcıları tarafından adli görevlerinin gereği olarak, gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethaneler, varsa ifade alma odaları, bu kişilerin durumları, gözaltına alınma neden ve süreleri, yakalama ve gözaltına alınma ile ilgili tüm kayıt ve işlemleri denetlenmektedir.

30. Bunlara ilave olarak, Mülkiye Müfettişlerince periyodik olarak uygulanmakta olan il ve ilçe genel teftişleri kapsamında polis merkezi ve nezarethaneler denetlenmektedir. Bu denetimlerle ilgili tespit, değerlendirme ve tenkitlere, düzenlenen teftiş raporlarında yer verilmekte ve bu rapor ilgili kolluk birimlerine gönderilerek takibi ve yerine getirilmesi sağlanmaktadır.

31. Ülke genelinde faaliyet gösteren 1.268 Polis Merkezi Amirliği'nin 1.203'ünde ve 81 il Asayiş Şube Müdürlüklerine bağlı toplam 303 nezarethanede kamera ve görüntüleme sistemi bulunmaktadır. Ayrıca, Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde bulunan toplam 2.012 nezarethaneden 1.946'sında kamera sistemi kurulumu tamamlanmıştır.

32. Tüm bunların yanında, Kolluk Gözetim Komisyonu kurulmuştur. Böylelikle kolluk şikâyet sisteminin daha etkili ve hızlı işlenmesini sağlamak, saydamlığını ve güvenilirliğini geliştirmek, kolluk görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçlardan veya disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum veya davranışlarından dolayı idarî merciler tarafından yapılan ya da yapılması gereken iş ve işlemleri merkezi bir sistemde kayıt altına almak ve izlemek amaçlanmıştır.

33. Anılan Raporda, her ne kadar ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kapatıldığı ileri sürülmüş ise de, bu iddia gerçeği yansıtmamaktadır. 1 Eylül 2016 tarih ve 673 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile sadece ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulu üyelerinin görevlerine son verilmiş olup, bu kurulların varlığı devam etmektedir. Nitekim, anılan kurullara yeniden atama yapılmış olup, bu kurullar ceza infaz kurumlarında ve tutukevlerinde "izleme" faaliyetlerini sürdürmektedirler.

34. Ceza infaz kurumları parlamento ve ulusal/uluslararası denetim mekanizmaları tarafından periyodik olarak ve ihtiyaç olduğunda her zaman denetlenebilmektedir.

35. İdarî denetim kapsamında ceza infaz kurumları; Adalet Bakanlığı müfettişleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün diğer görevlileri, Cumhuriyet başsavcıları ile ceza infaz kurumlarından sorumlu Cumhuriyet savcıları tarafından denetlenmektedir.

36. Bunun yanında, il ve ilçelerde sivil toplum temsilcilerinden oluşturulan il ve ilçe insan hakları kurulları da, ceza infaz kurumlarını ziyaret edip denetleyebilmektedir.

37. Kamu Denetçiliği Kurumu ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (OPCAT kapsamında ulusal önleme mekanizması olarak kabul edilen) da, izin almaksızın ceza infaz kurumlarından gelen şikâyetleri değerlendirmek üzere yerinde incelemeler yapabilmektedir.

38. Parlamento denetimi kapsamında ise, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri, ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedir.

39. Ayrıca, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, izleme kurulu üyeleri, infaz hâkimleri, denetimli serbestlik personeli ve kanunlarla yetkili kılınmış heyet ve kişiler tutuklularla özel görüşme yapabilmektedir.

40. Tüm bu denetim mekanizmaları dışında, 15 Temmuz sonrası süreçte, ceza ve tutukevlerinde kötü muamele ve işkenceye dair medyada yer alan iddiaları takip üzere bir birim Adalet Bakanlığı nezdinde oluşturulmuştur. Söz konusu birim, medyada yer alan her türlü haber ve yorumu titizlikle takip edecek, ivedi bir şekilde incelenmesini sağlamak için yetkili makamlara iletilecek ve incelemelerin sonucunu da kamuoyuna açıklayacaktır.

4.2. Uluslararası Denetim

41. Ceza infaz kurumları ve gözaltı merkezleri dahil olmak üzere özgürlüğünden yoksun bırakılanların tutulduğu bütün yerler Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi, Birleşmiş Milletler İşkencenin Önlenmesi Alt Komitesi (SPT) ve BM İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani ve Küçültücü Muamele ve Cezaların Önlenmesi Özel Raportörü gibi uluslararası mekanizmalar tarafından denetlenebilmektedir.

42. Türkiye Cumhuriyeti, İşkencenin ve Gayri İnsani ya da Küçültücü Ceza ve Muamelelerin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesine taraftır ve Sözleşmenin denetim organı olan Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (“CPT” veya “Komite”) ile işbirliği içindedir. Daha önce olduğu gibi adı geçen Komitenin Ülkemiz cezaevlerini ziyareti her zaman mümkündür. CPT Sözleşmesi’nin milli savunma ve kamu güvenliği gerekçeleriyle cevaz verdiği Komite’nin ziyaretinin ertelenmesine ilişkin prosedür uygulanmayarak 15 Temmuz sonrası süreçte CPT’nin ziyaretine imkân sağlanmıştır.

43. Nitekim 6 Eylül 2016 tarihinde tamamlanan ziyaret, bu iradenin bir tezahürü olup ziyaretin raporu henüz Hükümetimize bildirilmemiştir. Rapor bildirildiğinde, Sözleşmeden kaynaklanan yükümlülükler doğrultusunda gereği yapılacaktır. Hal böyleyken İnsan Hakları İzleme Örgütünün Raporun açıklanması yönünde bir çağrıda bulunmasının, kamuoyunun yanlış bilgilendirilmesine matuf olduğu değerlendirilmektedir.

44. Öte yandan, 15 Temmuz hain darbe teşebbüsü sonrası tutuklanan ve halen cezaevinde bulunan bazı kişiler tarafından kötü muameleye tabi tutuldukları ve yaşam haklarının tehlikede olduğu iddiasıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) tedbir talepli yapılan üç (3) başvurunun reddedildiği de, göz önünde bulundurulmalıdır. AİHM söz konusu tedbir taleplerinde, Hükümet tarafından sunulan bilgi ve belgelere dayanarak başvuranların iddialarını dikkate almamıştır.

45. Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkence Özel Raportörünün Ülkemize gerçekleştireceği ziyaret için çalışmalar devam etmekte olup, ziyaretin en kısa sürede gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

4.3- Gözaltı Süresi

46. OHAL kapsamında çıkarılan KHK'lar ile; anayasal düzene karşı işlenen suçların soruşturmalarının etkinliğini artırmak için OHAL döneminde uygulanmak üzere yalnızca meşru amaca hizmet eden ve ihtiyaç duyulan tedbirlere ilişkin bazı düzenlemeler yapılmıştır. CMK'nın genel hükümleri ise halen yürürlüktedir. Bu kapsamda, darbe teşebbüsüne katılanların ve terör örgütüne üye olanların sayıca çokluğu dikkate alınarak, KHK

ile gözaltı süresi OHAL dönemi ile sınırlı olacak şekilde, azami olarak otuz (30) güne çıkarılmıştır. Bunun amacı, gözaltına alınan çok sayıda kişinin ifadelerinin sağlıklı bir şekilde alınması, şüphelilerin lehine ve aleyhine olan delillerin toplanması ve böylelikle Devletin etkin soruşturma yükümlülüğünün yerine getirilmesidir.

47. Öte yandan, gözaltındaki kişiler, bunların müdafileri veya kanunî temsilcileri, eş ya da birinci veya ikinci derecede kan hısımları, hemen serbest bırakılmayı sağlamak için CMK'nın 91. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca Cumhuriyet savcısının bu yöndeki yazılı emrine karşı, sulh ceza hâkimine başvurabilmektedirler.

48. Ayrıca bu süre, sadece Devletin güvenliğine, Anayasal düzene, milli savunmaya, Devlet sırlarına karşı suçlar ile terör suçları ve toplu suçlarla sınırlı olarak uygulanabilmektedir. Kaldı ki, otuz (30) günlük gözaltı süresi hiçbir şekilde uygulanmamış olup, gözaltına alınanların büyük çoğunluğu hakkında dört (4) ila beş (5) günlük sürelerle gözaltı tedbiri uygulanmıştır.

49. Önemine binaen tekrar belirtmek gerekir ki bu süreçte;

- Gözaltı kararına itiraz mümkündür.
- Gözaltı süresince serbest bırakılma her zaman talep edilebilir.
- Talep halinde, karar Sulh Ceza Hâkimliğince verilecektir.
- Gözaltında avukat yardımı mümkündür.
- Gözaltına giriş ve çıkışta mutlaka sağlık raporu alınmaktadır.

4.4- Avukatla Görüşme ve Avukat Seçme Hakkı

50. OHAL kapsamında çıkarılan KHK'larda suç şüphesi altında bulunan kişilerin müdafiden yararlanmaları ve savunma hakkı kapsamında genel olarak herhangi bir sınırlayıcı düzenlemeye yer verilmemiştir. Avukat seçme hakkına ilişkin olarak ise; CMK'nın 149. maddesi uyarınca şüphelilerin ve kanunî temsilcisi varsa onların, soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında seçeceği bir veya birden fazla müdafinin yardımından yararlanması önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

51. Kaldı ki, şüphelilere yüklenen suçların ağırlığı itibariyle CMK'nın 150. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca istemleri olmasa bile soruşturma ve yargılama makamlarınca müdafii görevlendirilmesi zorunlu tutulmuştur. Ayrıca, ilgili Yönetmelikte yapılan değişikliklerle müdafilikten kaçınmaya neden olabilecek haller ortadan kaldırılmıştır.

52. OHAL süresince gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı en fazla beş (5) güne kadar kısıtlanabilecek, ancak bu zaman zarfında şüphelinin ifadesi kesinlikle alınmayacaktır. Söz konusu hükmün getiriliş amacı ise, haklarında terör örgütü üyesi olduğu konusunda suç şüphesi bulunan kişilerin avukatlar aracılığıyla gözaltındaki kişiler üzerinde baskı kurmalarını engellemek ve örgütün diğer üyelerine bilgi sızdırılmasını önlemektir.

53. Ayrıca tutuklu olan şüphelilerin avukatlarıyla görüşmesi, toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürülmesi, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirilmesi, bunlara emir ve talimat verilmesi veya yorumlarıyla gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletilmesi ihtimalinin varlığı halinde hâkim kararıyla yasaklanabilmektedir. Ancak bu durumda da tutuklu şüpheliler Baro tarafından görevlendirilecek avukat yardımından her zaman faydalanabilmektedir.

54. Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de, 13 Eylül 2016 tarihli *İbrahim ve diğeri/Birleşik Krallık* (no. 50541/08, 50571/08, 50573/08 ve 40351/09) Büyük Daire kararında, zorlayıcı nedenlerin varlığı halinde yukarıda sayılan usulü güvencelerin sağlanması kaydıyla gözaltında avukatla görüşme hakkının sınırlandırılabilmesini kabul etmektedir.

55. Müdafinin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisinin kısıtlanmasına ilişkin olarak CMK'nın 153. maddesi yürürlüktedir. Bu hükmeye göre, yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanaklar, bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında kısıtlama kararı verilmesi mümkün değildir.

4.5- Gözaltında Sağlık Kontrolü ve Raporlara Erişim

56. Ülkemizde, işkence iddialarının önlenmesi amacı ile yakalama ve gözaltına alma tedbiri uygulanan tüm hallerde, CMK ve ilgili Yönetmeliğin 9. maddesi gereğince sağlık raporu alınması zorunludur. Aynı şekilde gözaltından çıkışlarda da rapor alınmaktadır. Bu doğrultuda, gözaltında tutulan şüphelilerin bir (1) ilâ üç (3) gün arasında gözaltı durum raporları ve nezarethaneye giriş ve çıkış raporları da eksiksiz olarak alınmaktadır.

57. Bunun yanında, avukatın hekim raporuna erişimi ile ilgili bir kısıtlama getirilmesi söz konusu değildir.

4.6- Kamu Görevlilerinin Sorumluluğu

58. OHAL kapsamında çıkarılan KHK'ların hiçbirinde ya da herhangi bir mevzuatta, kamu görevlileri hakkında kötü muamele ya da işkence suçlarına muafiyet tanıyan, cezасızlık öngören hiçbir hüküm yer almamaktadır. OHAL süresi içerisinde işkence ve kötü muameleyi suç olarak kabul eden mevzuatta bir değişiklik yapılmamıştır.

5. VAKIA İDDİALARI

59. Söz konusu Raporda 13 farklı işkence ve kötü muamele iddiası öne sürülmüştür. 13 iddiadan sadece 2'sinde (6 ve 11 numaralı vakıalar) somut olarak kişi ve olay bilgisi verilmiş olup, diğer iddiaların soyut olduğu görülmektedir. Söz konusu somut iddialarla ilgili olarak durum şu şekildedir:

5.1. 6 Numaralı Vakıa

60. Raporda yer alan 6 numaralı vakıada; M.A.G ve M.K. isimli iki kişinin, Marksist Komünist Leninist Parti (MLKP) üyesi oldukları iddiasıyla gözaltına alındıkları belirtilmektedir. Oysa ki bu kişiler, 23 Temmuz 2016 tarihinde yapılan kimlik kontrolünde, polise sahte kimlik ibraz etmişlerdir. Yapılan araştırmada bu kişilerin silahlı terör örgütü üyesi olmak suçundan arandıkları anlaşıldığından gözaltına alınmışlardır.

61. Gözaltında tutuldukları süre zarfında söz konusu kişiler, yemek yemeyi reddetmişlerdir. Raporda belirtilen iddiaların aksine, avukatlarıyla müteaddit defalar görüşmüşlerdir. 25 Ağustos 2016 tarihinde ise avukatlarıyla görüşmeyi sürdürmek istemediklerini beyan etmişler ve bu yönde tutanak imzalamışlardır. Şüphelilerin gözaltına alındıkları 23 Temmuz 2016 tarihinden itibaren düzenli olarak tam teşekküllü sağlık merkezinde sağlık kontrolleri yapılmış olup, alınan sağlık raporlarında da kötü muamele ya da işkence izine rastlanmamıştır.

5.2. 11 Numaralı Vakıa

62. Raporun 11 numaralı vakıasına konu olan ve FETÖ/PDY üyesi olduğu iddiasıyla gözaltına alınan E.B. ise, 28 Temmuz 2016 tarihinde yapılan mülakat sırasında oruçlu olduğunu bildirmiş, ezan vakti yaklaşınca nezarethaneye götürüldüğü esnada dengesini kaybederek merdivenlerden düşmüştür. Bunun üzerine tam teşekküllü Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edilmiştir. Söz konusu kişi, ertesi gün ameliyata alınmış ve 19 Ağustos 2016 tarihinde hastaneden taburcu edilmiştir. E.B. aynı tarihte, dosya kapsamında sunulan deliller çerçevesinde, FETÖ/PDY üyesi olduğu gerekçesiyle tutuklanmıştır.

63. Konuyla ilgili olarak E.B.'nin eşi ve kayın validesinin verdiği şikayet dilekçeleri üzerine Antalya Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından iki (2) ayrı soruşturma başlatılmıştır. Soruşturma süreçleri devam etmektedir.

5.3. Diğer Vakıalar

64. Belirtilmelidir ki, darbe teşebbüsü akabinde gözaltına alınan kişilerin büyük çoğunluğu çatışmalar sonucunda güvenlik güçlerince, bir kısmı da vatandaşlar tarafından yakalanmıştır. Çatışmalar sonucunda yakalanan kişilerde bir kısım yaralanmaların olması doğaldır ve meşru güç kullanımı kapsamındadır.

65. İddia konusu diğer vakılardaki kişilerin çoğununun profesyonel, silah kullanma becerisine sahip ve bedeni dayanıklılığı yüksek asker kişiler olduğu dikkate alındığında bu kişilerin darbe teşebbüsünün bastırılması esnasında yaralanmış olabileceği de not edilmelidir.

66. Tarih ve kişi bilgisi verilmeyen diğer iddialar ise soyut beyanlardan ibarettir. Somut bilgiler verildiği takdirde, gerekli incelemeler yapılacak olup, incelemenin sonucu kamuoyuyla paylaşılacaktır.

67. Raporda bahsedilen bir kısım vakıalara ilişkin olarak FETÖ/PDY'nin yurtdışında yayın yapan internet sitesi kaynak olarak gösterildiği anlaşılmaktadır.

68. FETÖ/PDY üyesi şüpheliler veya yakınları tarafından insan hakları alanında faaliyet gösteren sivil toplum örgütleriyle uluslararası kuruluşlara; aynı kaynaktan beslenen, asılsız, birbirinin benzeri olan ve örgütün talimatları doğrultusunda yapılan haksız başvurularla, gerek adli süreçlerin, gerekse de suçlamaların hedefinden sapıtırılması ve bu suretle soruşturmaların mecrasından çıkarılmasının istendiği dikkate alınmalıdır.

6- SONUÇ

69. Hukukun üstünlüğü, demokrasi ve insan hakları Türkiye Cumhuriyeti Devletinin temel ilkeleridir. Devletimiz, silahlı ve kanlı hain darbe teşebbüsü ve sayısız terör saldırısı karşısında dahi, bu ilke ve değerleri esas alarak ve uluslararası yükümlülüklerine uygun olarak terör örgütleriyle mücadele etmektedir.

70. Olağanüstü dönemden geçildiği bu süreçte temel amaç, OHAL'i doğuran sebepleri ortadan kaldırmak ve olağan döneme geçmektir. Bu amaçla yapılan bütün düzenlemelerin, uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerimize uygun olmasına titizlikle riayet edilmektedir. Alınan önlemler devletin pozitif yükümlülükleri kapsamında terör örgütleriyle etkin bir şekilde

mücadele etmesini sağlamak amacına yönelik olup, demokratik toplum ve anayasal devlet düzeni için zorunlu, acil ve orantılı niteliktedir.

71. Bununla birlikte, bu tedbirlerin hiçbirisi işkence ve kötü muameleyi suç olmaktan çıkarmadığı gibi, hiçbir kişiye de cezadan muafiyet getirmemektedir. İşkenceye sıfır tolerans politikasının gereği olarak, adli ve idari makamlar her türlü işkence ve kötü muamele iddiasını titizlikle incelemeye ve sorumlular hakkında gerekli adımları atmaya devam etmektedir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

---

[1] Milli Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından kurulur. MGK; Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini Bakanlar Kuruluna bildirir.

[2] FETÖ/PDY örgütsel yapısı içerisinde yöneticiler, "imam" olarak adlandırılmaktadır. Hava Kuvvetleri Komutanlığında görev yapan FETÖ/PDY mensuplarının imamının akademisyen ve halen kaçak olan Adil Öksüz olduğu ortaya çıkmıştır.

[3] "Abi", FETÖ/PDY örgütsel yapısı içerisinde üst tabaka tarafından belirlenen orta düzey yöneticidir. Üyelerin abiye itaat etmesi mecburdur.

PRESS RELEASE ON THE REPORT OF THE HUMAN RIGHTS WATCH TITLED “A BLANK CHECK”

1- INTRODUCTION

1. It is considered necessary to make explanations on the following points for the purpose of providing correct information to the public concerning the allegations in the report of the Human Rights Watch, titled “A Blank Check: Turkey’s Post-Coup Suspension of Safeguards Against Torture” and issued on 24 October 2016.
2. First of all, the public should be informed of the fact that the Report in question was prepared one-sidedly and in a way incompatible with the concrete facts, without any contact with the Government authorities and without any request for information, document or opinion. Moreover, the relevant Report gives the impression that it was prepared under the influence of the members of the Fetullahist Terrorist Organization/the Parallel State Structure (“FETÖ/PDY”) and those having connection and contact with this organization.
3. It should also be emphasized that the FETÖ/PDY was established as a terrorist organization by independent courts and the National Security Council^[1] even prior to 15 July 2016. At international level, the FETÖ/PDY has been declared a terrorist organization by the Resolution No. 47/43 POL of the Organization of Islamic Cooperation. Furthermore, in the Memorandum of 7 October 2016 issued by the Commissioner of Human Rights of the Council of Europe concerning Turkey, the Commissioner has stated that he understands that the Turkish authorities identify the FETÖ/PDY as a terrorist organisation and see the measures taken against this organisation within the fight against terrorism, and he notes that he does not question the prerogative of the Turkish authorities or the fact that they have very valid arguments to do so. Nevertheless, it is considered worrying that in the report, the leader of an armed terrorist organization attempting to overthrow the democratic order has been indicated as “a cleric” and that an armed terrorist organization has been indicated as “the Gülen movement”.
4. The measures taken by Turkey after the terrorist coup attempt of 15 July comply with the fundamental human rights set out in our Constitution, the principles of the rules of law and our international obligations. Furthermore, our existing cooperation based on constructive dialogue with the Council of Europe, of which Turkey is a founding member, the United Nations and other international institutions and organizations increasingly continues in this process.
5. In this respect, it is considered useful to share information about the incidents occurred during the armed coup attempt and the subsequent developments.

2- THE COUP ATTEMPT STAGED BY THE FETÖ/PDY

2.1. At the night of 15 July the Republic of Turkey faced an armed coup attempt.

6. At the night of 15 July, upon the instruction of the founder and leader of the FETÖ/PDY, Fetullah Gülen, and in line with the plan approved by him, “terrorists in uniforms” within the Turkish Armed Forces (“the TAF”) attempted an armed coup against the democracy for the purpose of overthrowing the elected President, the Parliament and the Government by undermining the Constitutional order. The Presidential Compound, the hotel where Mr. President was staying at, the Turkish Grand National Assembly (“TGNA”), the Police Special Operations Centre and the security units, the premises of the National Intelligence Organization (“the NIO”) and various military units were attacked with bombs and arms. The Bosphorus bridges connecting Asia and Europe were closed to traffic due to the tanks used by the terrorists.
7. Mr. President survived the assassination attempt by leaving the hotel only 15 minutes before the raid on that hotel. The coup plotters opened fire on the convoy of Mr. Prime Minister.
8. The Turkish Parliament building, reflecting the public’s will and the heart of the democracy, was bombed for the first time in the history of the Republic of Turkey. The bomb attack was made in the course of the extraordinary meeting of the Plenary Session against the coup attempt. During the attack, Parliament officials, some civilians and many police officers were injured, and extensive damage was caused to the Parliament building.
9. Even during the anti-terror operations, cobra type offensive helicopters are not used in the city centers; however, the coup plotters opened fire on the citizens in the residential areas by offensive helicopters of this type.
10. The terrorists seized the state-run television (“TRT”) and forced the host to read “a pirated declaration of coup”. Raids were made to the private media organizations, and the media, which is the news source for the public, was tried to be made to act with a single-voice. The coup plotters also attacked the satellite control station and wanted to cut off the internet and all television broadcastings, except for the state-run TV channel.
11. While 246 persons, including Mr. President’s very close work friend, became martyrs, 2.194 persons were severely or slightly injured during the coup attempt. At that time, a clash occurred between the citizens and the coup plotters. 29 persons were martyred and tens of people got injured just around the Presidential Complex.

2.2- The attempt against the will of the public was suppressed by the public itself.

12. The Turkish public, upon the call of Mr. President, defended their democratic values and their own will against tanks, helicopters and aircrafts with only their flags and without any weapon. The coup attempt was suppressed by our President, Parliament, Government, political parties, written and visual media, non-governmental organizations, and above all by the esteemed 79 millions of Turkish Nation, who put all of the political and ideological differences aside and protected to death their elected President, Prime Ministry, Government, willpower, Constitution, the rule of law, freedom, dignity, independence and future.

13. At that night the Turkish public came together under the democratic values without making any discrimination as regards political parties or worldviews and resisted the coup attempt altogether. All segments of the public acted with the consciousness that it was not merely a coup attempt planned against the ruling party, but that the Turkish democracy was targeted. In all public squares in Turkey, the public was on democracy watch for approximately one month. With this stand, the Turkish nation has declared its loyalty to the democracy.

2.3- All the political parties acted in unison against the coup attempt.

14. The unity and solidarity among the nation at the night of 15 July continued among the political parties as well. The statement prepared at the Parliament against the coup was signed by all the political parties. The participation of the leaders of the ruling party and the opposition parties in the Yenikapı Democracy and Martyrs rally of 7 August which was organized under the auspices of the Presidency of the Republic of Turkey is an indication of this unity and solidarity. Approximately five (5) million people from every segment of the society and with different world-view convened and protected democracy and the national will.

2.4- The armed coup attempt was carried out by the FETÖ/PDY.

15. The coup attempt of 15 July was performed in accordance with Fetullah Gülen's orders and instructions, by the members of the FETÖ/PDY, who had nested in an insidious way into the TAF, public officials and civilians who are the organization head^[2], members of the FETÖ/PDY infiltrated into the security forces and the gendarmerie and police officers who had previously been dismissed from profession. The evidence obtained so far also explicitly reveals this truth. The fact that the coup attempt had been made in line with Fetullah Gülen's orders and instructions is also included in the statements of the organization members who had been questioned within the scope of the investigations conducted. Those who were heard as a witness, notably the Chief of General Staff, gave statements in that vein.

16. Within the scope of the investigations conducted into the coup attempt, many coup plotters, who had participated in the coup attempt, were taken into custody, and a great deal of evidence was obtained at the end of searches performed. The truth has become evident in all aspects as a result of the deciphering, analysis, classification and assessment of the evidence (camera footages, computer data, information, documents and data obtained as a result of the body searches performed on the suspects, searches carried out in the suspects' homes, vehicles and in other places, records of the city surveillance cameras, mobile phone conversations, SMS and mail contents, statements involving confession, witnesses' statements and etc.).

17. The FETÖ/PDY is an armed terrorist organisation established by Fetullah Gülen which aims to suppress, debilitate and direct all the Constitutional institutions and to overthrow the Government of the Republic of Turkey and establish an oppressive and totalitarian system through resorting to force, violence, threat, blackmailing and other unlawful means.

18. With a view to realizing such aims, a parallel structure was established by the FETÖ/PDY within all public institutions and organisations of the State, notably the

judiciary, security directorates, civil administration and armed forces. To attain its goals, the FETÖ/PDY used the methods of unlawfully obtaining the exam questions of important exams such as the Public Personnel Selection Exam and the University Student Placement Exam, thus making its members gain success in these exams, placing them in public institutions and effective schools, causing the persons who are not its members to be dismissed from profession through ensuring that judicial and administrative investigations be initiated by false documents and evidence that are fabricated and placing its members in these cadres.

19. They formed structures in the public institutions as cells the number of members of which is not over five and which are affiliated to an organisation elder-brother^[3]. No cell is aware of the other. The reason why this organisation model has been developed is to ensure that even if a cell is revealed, the other cells continuing their activities must not be deciphered. A strict military/hierarchical discipline prevails in the organisation. The FETÖ/PDY established the intra-organizational communication among its members through confidential and encrypted means. It has been established at the current stage of the investigations that encrypted applications such as “Bylock” was used for the intra-organizational communication.
20. The fact that the FETÖ/PDY is an armed terrorist organization had been established with the decision rendered by the Erzincan Assize Court prior to 15 July. Furthermore, numerous cases brought against the organization in question and its members are still pending. By the Resolution of the NSC, the FETÖ/PDY has been included in the list of terrorist organisations; and this decision was presented to the public and appeared in various media bodies. Moreover, all the public institutions along with the public have been informed of this issue as the Recommendations of the NSC have been submitted to the Council of Ministers.

3- DECLARATION OF STATE OF EMERGENCY AND DEROGATION

21. Within the scope of the State’s positive obligations, it must be ensured in accordance with the international law that those who attempted to make an armed coup are brought before justice in order to be tried, and the continuing coup threat must be eliminated. Within this context, it is imperative to identify the public officials having a connection with the FETÖ/PDY who have infiltrated into the State in an insidious way and to immediately perform the required procedures in respect of them. Furthermore, it is under the responsibility of the State to take measures to prevent an attack against the will of the nation through undemocratic means from taking place again.
22. With a view to eliminating the risk of armed coup aimed at overthrowing the democratic order established by the constitution and materializing structural arrangements for Turkey where it is impossible to stage a coup, the state of emergency with effect from 21 July 2016 at 1.00 a.m. was announced for a period of ninety (90) days by the Decree of the Council of Ministers under Article 120 of the Constitution. The state of emergency was extended for three (3) months by the decision of the Council of Ministers with effect from 19 October 2016. Turkey has witnessed severe terrorist attacks which cannot be compared with those taking place in other European countries. In this context, given the threat to the democratic and constitutional order posed by the terrorist organizations such as the PKK, the DEASH, the DHKP-C as well as the FETÖ/PDY, which have been observed to act together and in systematic cooperation, it

is compulsory for all institutions to take measures necessary for the fight against these terrorist organizations. Regarding these issues, it is apparent that Turkey has not undergone ordinary circumstances. Indeed, it is known that some European countries, which faced with terrorist threat, declared the state of emergency and extended the state of emergency several times.

23. With the extension of the state of emergency, it has been aimed at taking and completing sound and right decisions more swiftly and effectively given the type and gravity of security threat and problem encountered.
24. The measures taken during the state of emergency have not caused any changes in the daily life of the public and individuals. Any restriction which would have an influence on daily life has not been imposed on fundamental rights and freedoms. The measures taken have been limited to the issues required by the state of emergency. The decision on declaring the state of emergency has been rendered not for limiting individual rights and freedoms but for the purpose of enabling the State to act more swiftly within the scope of the effective fight against the FETÖ/PDY and other terrorist organisations. It is the State's most fundamental right to use the legal power in order to protect democratic order and public will.
25. In this respect, the notices of derogation from Convention obligations were given to the Council of Europe and the Secretariat of the United Nations in accordance with Article 15 of the European Convention on Human Rights ("the Convention" or "the ECHR") and Article 4 of the International Covenant on Civil and Political Rights ("ICCPR").
26. Indeed, similar to Article 15 of the Convention and to Article 4 of the ICCPR, Article 15 of the Turkish Constitution clearly regulates how the administration must act in such situations. Pursuant to the regulations in question, the principles of "necessity" and "proportionality" have been sensitively complied with as regards the measures taken under the state of emergency in the aftermath of the coup attempt.
27. Besides this, as to the right to life and the prohibition of torture and ill-treatment, it is impossible to provide notices of derogation within the scope of the ECHR and the ICCPR, which is a well-known fact by everyone. In this respect, contrary to the baseless and unsubstantial allegations raised in the relevant Report, the State's obligations with respect to the right to life and the prohibition of torture and ill-treatment continue pursuant to the Constitution in the first place.

4. ZERO TOLERANCE TO ILL-TREATMENT AND TORTURE

4.1- National Preventive Mechanisms

28. As a consequence of the policy of zero tolerance to torture, Turkey is one of the few countries in the world that lifted the time limitation for the offence of torture. The fact that any kind of allegation of torture and ill-treatment is examined by an independent and impartial judicial authority is without a shadow of a doubt.
29. Pursuant to Article 92 of the Code of Criminal Procedure (CCP) and Article 26 of the Regulation on Arrest, Custody and Statement-taking; by force of their judicial duties, chief public prosecutors or public prosecutors that are assigned inspect the detention

places where the persons taken into custody are held, rooms where statements are taken – if any - , the conditions of those persons, reasons and lengths of their custody, all records and processed in respect of arrest and custody.

30. In addition to those, civil inspectors inspect police stations and detention places within the scope of general inspections of provinces and districts that are carried out periodically. Findings, assessments and criticisms with regard to these inspections are written down in inspection reports, which are sent to relevant law-enforcement units in order for them to be followed up and the necessary steps to be taken.
31. Detention places in the 1.203 Police Stations (out of 1.268) countrywide have surveillance camera and imaging systems and a total of 303 detention places tied to the Public Security Branch Offices of 81 provinces have, too. Moreover, installment of surveillance camera systems was completed in 1.946 out of 2.012 detention places within the Gendarmerie General Command.
32. In addition to all these, Law-enforcement Monitoring Commission was established. Accordingly, the aim is to ensure the law-enforcement complaint system to operate more swiftly and efficiently, and improve its transparency and credibility; to record in a central system and monitor the works and processes carried out or to be carried out by the administrative authorities with regard to the offences allegedly committed by the law-enforcement officers or act, attitude or behavior necessitating disciplinary punishment.
33. In the mentioned Report, even though it has been alleged that the monitoring boards of penitentiary institutions and prisons have been closed, this does not reflect the truth. By the Decree Law dated 1 September 2016 and no. 673, only the members of the monitoring boards of penitentiary institutions and prisons were removed from their offices; and these boards continue operating. In fact, new appointments were made to these boards which continue carrying out “monitoring” activities in the penitentiary institutions and prisons.
34. The penitentiary institutions can always be inspected periodically when necessary by the national/international inspection mechanisms.
35. Within the scope of the administrative inspection, the penitentiary institutions are inspected by the inspectors of the Ministry of Justice, controllers of the General Directorate for Prisons and Detention Houses, other officers of General Directorate for Prisons and Detention Houses, chief public prosecutors and public prosecutors responsible for penitentiary institutions.
36. Besides that, the human rights boards of provinces and districts that are set up by the representatives of the non-governmental organizations in the provinces and districts can visit and inspect penitentiary institutions.
37. The Ombudsman Institution and the Human Rights and Equality Institution of Turkey (which is accepted as a national preventive mechanism within the scope of the OPCAT) can carry out on-site examinations to assess the complaints, made by the penitentiary institutions, without permission.

38. Within the scope of the parliamentary inspection, the president and the members of the Human Rights Inquiry Committee of the TNGA or the investigation commissions can visit penitentiary institutions and carry out activities of investigation and inspection.
39. Moreover, the Human Rights Inquiry Committee, the members of the investigation commissions, enforcement judges, personnel of probation services and a panel or persons entrusted by the law can make private interviews with prisoners.
40. Apart from all these inspection mechanisms, a unit was established within the body of the Ministry of Justice to follow up the allegations raised in the media with regard to ill-treatment and torture in detention houses and prisons after 15 July. The relevant unit shall meticulously follow up all kinds of news and comments raised in the media, refer them to the competent authorities to ensure them to be swiftly examined and share the results of the examinations with the public.

4.2- International Inspection

41. All the places, including penitentiary institutions and custody centers, where the persons deprived of their freedom have been kept can be inspected by international mechanisms such as the European Committee for Prevention of Torture, the United Nations Subcommittee on Prevention of Torture (SPT) and the UN Special Rapporteur on Prevention of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment.
42. The Turkish Republic is a Party to the European Convention for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment and in cooperation with the European Committee for Prevention of Torture (“CPT” or “Committee”) that is the inspection body for the Convention. As it was before, the Committee in question can always visit the prisons in our country. After 15 July, the Committee was provided with the opportunity to visit out country without application of the procedure of postponing the Committee’s visit, which is allowed by the CPT Convention on the grounds of national defense and public security.
43. As a matter of fact, the visit which was completed on 6 September 2016 is a manifestation of this will and the visit report has not yet been notified to the Government. Upon the notification of the visit report to the Government, necessary actions will be taken in accordance with the obligations arising from the Convention. That being the case, the fact that the Human Rights Watch issued a call for announcement of the report is considered to result in misinformation of the public.
44. Moreover, it should be taken into account that three (3) applications with requests for interim measures lodged with the European Court of Human Rights (the Court) by a number of persons who were detained on remand following 15th July treacherous coup attempt and who are still in prisons with the allegations that they have been subjected to ill-treatment and their rights to life are under risk were dismissed. With regard to the mentioned requests for interim measures, the Court did not take into consideration the applicants’ allegations, relying on information and documents submitted by the Government.
45. Furthermore, the studies for the visit to be performed by the United Nations Special Rapporteur on Torture to Turkey are still on-going and it is envisaged that the visit will be performed as soon as possible.

4.3- Period of Custody

46. By the Decree-laws which were issued within the scope of the state of emergency, a number of regulations have been made concerning the necessary measures which only serve the legitimate aim to be applied during the state of emergency, with a view to increasing the effectiveness of the investigations into the offences against constitutional order. The general provisions of the Criminal Procedure Code are still in force. Regard being had to the large number of members of the terrorist organization who took part in the coup attempt, the period of custody has been increased to a maximum period of thirty (30) days by the Decree law, which is limited to the period of state of emergency. The purpose of this is to duly take the statements of the large number of persons taken into custody, to collect the evidence in favour of and against the suspects and thus to carry out the obligation of effective investigation of the State.
47. Moreover, those under custody, their lawyers or legal representatives, spouses or blood relatives of first or second degree may file a request for immediate release with the magistrate's judge under Article 91/5 of the Criminal Procedure Code against the written order of the Public prosecutor in this regard.
48. Furthermore, this period applies only to offences committed against the security of the State, constitutional order, national defence, State secrets and terrorist offences as well as offences committed collectively. The period of custody of 30 days was not applied and most of those taken into custody were held for 4 and 5 days.
49. It should be re-stated by virtue of their importance that during this period,
- Filing an objection to the custody order is possible.
  - A request for release may always be lodged during custody.
  - In case of such request, Magistrate's Judge shall render a decision.
  - Legal assistance is available during custody.
  - A medical report is always drawn up during placement into custody and release.

4.4- Right to Communicate with and to Choose a Counsel

50. No general restrictive regulation has been introduced by the Decree-laws issued during the state of emergency with respect to criminal suspects' benefiting from the assistance of a counsel and their right to defence. With regard to the right to choose a counsel, there has been no obstacle for the suspects and their legal representatives, if any, to benefit from the assistance of a counsel or more than a counsel during any stage of the investigation and prosecution under Article 149 of the Criminal Procedure Code.
51. Moreover, due to the severity of offences imputed on the suspects, it has been rendered obligatory to appoint a counsel, even if they do not request so, by the investigation and prosecution authorities under Article 150/3 of the Criminal Procedure Code. Also, with the amendments made to the relevant regulation, the circumstances which may result in abstaining from acting as a counsel have been eliminated.
52. During the state of emergency, the right to communication of the suspect under custody with his counsel may be restricted to five days at the most, however the statements of the suspect shall never be taken during this period. The reason for introduction of the

mentioned provision is to prevent criminal suspects of membership of terrorist organization from applying pressures on those under custody via their counsels and from transmitting information to other members of the organization.

53. Moreover, the communication of detained suspects with their counsels may be restricted by the order of a judge, in the event of a possibility of a threat against society and penitentiary institution, directing the terrorist organization or other criminal organizations, giving orders and instructions to them or transmitting secret, open or crypto messages to them. However, in this case, detained suspects may benefit from the assistance of a counsel to be appointed by the Bar Associations.
54. As a matter of fact, in its Grand Chamber judgment on *İbrahim and Others v. the United Kingdom* (no. 50541/08, 50571/08, 50573/08 and 40351/09), the ECtHR found that in case of the existence of compelling reasons, the right to communicate with a lawyer may be restricted during custody, on condition that the procedural guarantees are ensured.
55. Article 153 of the Criminal Procedure Code is in force with regard to the counsel's power to examine the content of the case-file and to receive copies of the documents. According to this provision, it is not possible to impose restrictions in respect of the records containing the statements of arrested person or the suspect, expert reports and records of other judicial actions during which the mentioned persons are entitled to be present.

4.5- Health Control during Custody and Access to Reports

56. In accordance with the Criminal Procedure Code and Article 9 of the relevant Regulation, it is obligatory to receive medical reports in Turkey in cases of arrest and custody with a view to preventing the allegations of torture. Likewise, a medical report is also received upon taking out of custody. In this regard, custody status reports of the suspects under custody are received at intervals of one (1) to three (3) days and reports upon getting into and getting out of detention rooms are also completely received.
57. Furthermore, there has been no restriction on the access of a counsel to medical report.

4.6- Responsibility of Public Officials

58. The current legislation and the Decree-laws adopted under the state of emergency do not contain any provision granting the public officials an exemption from any penalty for the offences of torture and ill-treatment, or impunity in that regard. During the state of emergency period, no legislative amendment has been made to the laws defining the torture and ill-treatment as an offence.

5. ALLEGED INCIDENTS

59. In the Report in question, 13 different allegations of torture and ill-treatment have been raised. It is observed that only two (Incident 6 and Incident 11) out of the thirteen allegations contain concrete information about incidents and persons concerned and that the remaining allegations are of an abstract nature. The circumstances of the concrete allegations can be described as follows:

5.1. Incident 6

60. As regards the Incident 6 in the Report, it has been stated that two persons, M.A.G. and M.K., were taken into custody on suspicion of being members of the Marxist-Leninist Communist Party (MLCP). However, these persons gave the police officers false identities on during an ID check performed on 23 July 2016. Since the inquiry conducted in respect of these persons revealed that there were arrest orders issued in respect of them for the offence of being members of an armed terrorist organization, they were taken into custody.
61. The persons in question refused to eat during the period when they were held in custody. Contrary to the allegations maintained in the Report, they met with their lawyers on numerous occasions. On 25 August 2016 the persons concerned stated that they did not want to continue meeting with their lawyers, and each signed a record containing the statement in question. Since 23 July 2016, which was the date of the commencement of their custody period, the suspects underwent medical examinations in a full-fledged health institution on a regular basis, and those medical reports indicated no sign of ill-treatment or torture.

5.2. Incident 11

62. Incident 11 in the Report concerned E.B. who was taken into custody on suspicion of being a member of the FETÖ/PDY. During the interview conducted on 28 July 2016, E.B. stated that he was fasting; and while he was being taken to the custody room when it was about the time for the fast-breaking prayer, he lost his balance and fell down the stairs. Thereupon, he was referred to a full-fledged Training and Research Hospital. On the following day, E.B. underwent an operation, and on 19 August 2016 he was discharged from the hospital. On the same day, in the scope of the evidence adduced in relation to the case-file, he was detained on remand on account of being a member of the FETÖ/PDY.
63. Upon the submission of complaint petitions by his wife and mother-in-law to the Antalya Chief Public Prosecutor's Office, the Chief Public Prosecutor's Office in question initiated two (2) separate investigations into the incident. The investigation procedures are still ongoing.

5.3. Other Incidents

64. It should be emphasized that a large majority of the persons, who were taken into custody in the aftermath of the coup attempt, had been arrested by the security forces at the end of conflicts while some of them had been arrested by citizens. It is natural that persons arrested at the end of the conflicts have certain wounds, and it falls under the scope of the legitimate use of force.
65. Having regard to the fact that a great majority of persons concerned in other alleged incidents were professional military officers, who are skilled in using firearms and have high physical stamina, it should be noted that those persons might have sustained wounds during the suppression of the coup attempt.

66. Other allegations which do not contain any specific information on dates and persons concerned are merely abstract allegations. In the event that concrete information is provided, necessary inquiries will be performed and results thereof will be made public.
67. As regards the certain incidents mentioned in the Report, it is observed that the FETÖ/PDY's Internet website broadcasting abroad was mentioned as reference. The fact that such disinformation-oriented and speculative incidents, which aim to create misleading perceptions in the international community and which are devoid of substantiated facts, have been adduced as evidence is an indication that the Report is far from being objective and neutral.
68. It must be taken into account that both the judicial processes and the accusations have been attempted to be deviated from their aims and thus the investigations have been tried to misled through unjust applications that originate from the same source, are similar to one another, baseless and lodged in line with the instructions of the organisation before the non-governmental organisations and international institutions operating in the human rights field by the suspects that are members of the FETÖ/PDY or their relatives.

6- CONCLUSION

69. The rule of law, democracy and human rights are the fundamental principles of the State of the Republic of Turkey. Even in the face of an armed, bloody and treacherous coup attempt and countless terrorist attacks, the State of Turkey pursues its fight against the terrorist organizations in line with respect for these principles and values, and its international obligations.
70. The main goals sought to be achieved in this extraordinary period are the elimination of the causes that gave rise to the state of emergency, and the transition to ordinary period. To this end, we act with great meticulousness to ensure that all of the regulations introduced comply with our obligations emanating from the international law. The measures taken in this respect pursued the aim of ensuring that the State effectively fights against the terrorist organizations in line with its positive obligations; and they were obligatory, urgent and proportionate measures for a democratic society and a constitutional state order.
71. In addition, none of these measures decriminalize torture and ill-treatment or provides exemption from punishment for any person. As required by the policy of zero tolerance for torture, the judicial and administrative authorities continue duly examining each and every allegation of torture and ill-treatment and taking the necessary actions in respect of those responsible.

Respectfully announced to the public.

---

[1] The National Security Council is composed of the Prime Minister, the Chief of the General Staff, the Deputy Prime Ministers, The Minister of Justice, the Minister of National Defence, the Minister of Internal Affairs, the Minister of Foreign Affairs, the Commanders of the Land, Naval and Air Forces Command and the Commander of the Turkish Gendarmerie Forces, under the chairmanship of the President of the Republic. The National Security Council conveys to the Council of Ministers the recommendations issued as to the determination,

designation and implementation of the national security policy of the State and its opinions on establishment of the required coordination.

[2] Within the organizational structure of the FETÖ/PDY, the heads are called as “imam”. It has been revealed that the imam of the FETÖ/PDY members taking office in the Turkish Air Force is Adil Öksüz, who is an academician and still a fugitive.

[3] The elder-brother (“*Abi*”) is a medium level head of the FETÖ/PDY organization who is appointed by the top class of the organization. The members are obliged to abide by the instructions of the brother.